

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

І.О. Мужиков¹, І.С. Андрющенко²

¹*магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, ДБТУ, Харків, Україна*

²*доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, канд. екон. наук, ДБТУ, Харків, Україна*

andryshenkoira@gmail.com

Управління оборотними активами є частиною короткострокової фінансової політики підприємства, яка спрямована на вирішення найважливіших фінансових проблем сьогодення, здатна покращити фінансовий стан підприємства, підвищити його фінансову стійкість та платоспроможність за відносно короткий період часу. Аналіз дослідження поняття управління оборотними активами підприємства дозволяє сформулювати декілька методичних підходів до визначення його сутності. Слід зазначити, що група науковців (В.В. Ковальов, І.А. Бланк, А.М. Поддєрьогін) розглядає управління оборотними активами, як систему обґрунтованих заходів, направлених на формування раціонального складу та структури оборотних активів та визначення оптимального поєднання джерел їх фінансування. Автори О.С. Бондаренко, Г.Г. Кірейцев, В.А. Савчук розглядають управління оборотними активами в розрізі їх окремих видів: управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління грошовими коштами та поточними фінансовими інвестиціями. Достатньо уваги фахівцями (З.В. Філатова, А.Г. Ротанова, Ю.О. Швець, А.В. Скворцова, В.Г. Баранова) приділено комплексному визначенню «управління оборотними активами», а саме: з позиції суб'єктно-об'єктних взаємозв'язків та сукупності елементів механізму управління [1, с. 574].

Управління оборотними активами є одним із найважливіших напрямків у системі фінансового менеджменту, оскільки від нього залежить ефективність рішень, що приймаються щодо стратегічного розвитку підприємства та управління його фінансовими ресурсами. У зв'язку з цим вважаємо доцільним розглядати управління оборотними активами, як частину загальної фінансової стратегії підприємства, це забезпечить його джерелом фінансування, що забезпечить стабільність господарської діяльності та фінансову незалежність бізнесу. Система управління оборотними активами значною мірою впливає на платоспроможність підприємства, тому на кожному етапі її формування необхідно вирішувати ціле коло важливих завдань, основними з яких є:

- аналіз співвідношення між темпами росту обсягу виробництва і середньої суми оборотних активів;

- оцінка складу і структури оборотних активів у розрізі основних видів (запасів сировини, матеріалів і напівфабрикатів, запасів готової продукції, дебіторської заборгованості, залишків грошових коштів);

- визначення темпів зміни окремих елементів оборотних активів відповідно до зміни темпів зміни обсягів виробництва і реалізації продукції; аналіз ступеня ліквідності за видами оборотних активів;

- визначення показників оборотності і дослідження факторів, що впливають на швидкість обертання і тривалість операційного циклу [2, с. 57].

Відповідно до завдань, які стоять перед підприємством щодо покращення складу та структури оборотних активів та джерел їх фінансування, існують дев'ять основних

етапів системи управління оборотними активами.

I етап. Проводиться аналіз оборотних активів підприємства у попередньому періоді, що включає аналіз динаміки загального обсягу та складу оборотних активів підприємства; аналіз оборотності окремих видів оборотних активів у загальній їх сумі; аналіз рентабельності оборотних активів; аналіз основних джерел фінансування оборотних активів.

II етап. Характеризується вибором політики формування оборотних активів підприємства.

III етап. Передбачає оптимізацію обсягів оборотних активів. Така оптимізація повинна виходити з вибраного підходу до формування оборотних активів, забезпечуючи заданий рівень співвідношення ефективності їх використання та ризику.

IV етап. Відбувається оптимізація співвідношення постійної та змінної частин оборотних активів. Коливання в розмірах потреби в окремих видах оборотних активів можуть бути викликані й сезонними особливостями попиту на продукцію підприємства.

V етап. Характеризується забезпеченням необхідної ліквідності оборотних активів. Усі види оборотних активів тією або іншою мірою є ліквідними, крім витрат майбутніх періодів і дебіторської заборгованості.

VI етап. Розглядається забезпечення підвищення рентабельності оборотних активів. Оборотні активи повинні приносити визначений прибуток під час їх використання у виробничо-збутовій діяльності підприємства.

VII етап. Забезпечує мінімізацію втрат оборотних активів у процесі їх використання. Усі види оборотних активів певною мірою схильні до ризику втрат.

VIII етап. Полягає у формуванні принципів, що визначають фінансування окремих видів оборотних активів. Виходячи із загальних принципів фінансування активів, що визначають формування структури та вартості капіталу, слід конкретизувати принципи фінансування окремих видів і складових частин оборотних активів.

IX етап. Передбачає оптимізацію структури джерел фінансування оборотних активів [4, с. 104-105]. Тож можна зробити висновок, що необхідність і цінність управління оборотними активами підприємства в умовах фінансової нестабільності впливає з нестачі фінансових ресурсів для забезпечення потреб в оборотних активах, підтримки економічних процесів та досягнення платоспроможності, рентабельності та інших результатів фінансової діяльності підприємства. Як наслідок, метою управління оборотними активами є забезпечення оптимального поєднання необхідного обсягу всіх складових оборотних активів з джерелами їх фінансування відповідно до цільового призначення, що призведе до формування належного рівня платоспроможності та рентабельності.

Список літератури

1. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Черноус Т. М. Управління оборотними активами підприємства / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, Т. М. Черноус // Економіка та суспільство. – 2017. – №8 – С. 572-578.

2. Kuznietsova T, Lukianchuk J. Current assets management system as a tool for ensuring the solvency of the enterprise / T. Kuznietsova, J. Lukianchuk // Bulletin National University of Water and Environmental Engineering. – 2023. – Т. 1. – №. 101. – С. 56-65. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/1237>.

3. Чобіток В. І., Пятилокотова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект / В. І. Чобіток, К. С. Пятилокотова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – №41. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstva-teoretichniy-aspekt>.

4. Гаватюк Л. С., Захарчук І. О. Теоретичні аспекти сутності управління оборотними активами підприємства / Л. С. Гаватюк., І. О. Захарчук // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – №6 – (11).